

HNB I ANALITIČARI UPOZORAVAJU NA OPREZ NAKON ŠTO SU ZAREDALI UPITI USPANIČENIH GRAĐANA

Ne uzimajte kredite u švicarskim francima!

Piše Aneli DRAGOJEVIĆ

RIJEKA - Nakon upozorenja zamjenika guvernera Hrvatske narodne banke Borisa Vujčića da građani budu oprezniji prilikom uzimanja kredita u švicarskim francima, zaredali su upiti uspaničenih građana koji su kredite u »švicarcima« već uzeli ili ih tek namjeravaju uzeti zbog nižih kamata u odnosu na kredite s valutnom klauzulom u eurima. Građani se o rizicima tih kredita pojačano interesiraju u bankama ili na prodajnim mjestima na kojima se također ugovaraju krediti, primjerice u autosalonima, a sudeći prema projekcijama kretanja tečaja švicarskog franka, razloga za zabrinutost ima.

Činjenica je, a na to je upozorio i Vujčić, da Hrvatska narodna banka, kao vrhovna monetarna vlast u Hrvatskoj, deviznim intervencijama i drugim instrumentima može utjecati na tečaj kuna/euro jer se vrijednost kune i formira prema euru. Dapače, tečaj se u zadnjih desetak godina kretao u rasponu plus-minus 5 posto jer je temeljni cilj HNB-a držati cijene stabilnim, a budući da smo uvožno ovisna ekonomija, svaki poremećaj u tečaju kune prema euru rezultirao bi inflatornim kretanjima na strani ponude. Što se tiče švicarskog franka, a isto je i s američkim dolarom, japanskim jenom, engleskom funtom i bilo kojom drugom ne-euro valutom, domet naše središnje banke je vrlo ograničen jer se tečaj između kune i tih valuta formira posredno - preko eura.

Rezervna valuta

Primjerice, ako švicarski frank jača prema euru, jača i prema kuni, što je dugoročno loše za hrvatske građane s kreditima u švicarskim francima jer će u budućnosti za isti nominalni iznos franaka (klauzula) trebati dati više kuna. Na žalost onih koji su već uzeli kredite u »švicarcima«, dugoročna prognoza je upravo takva. Zbog političkih previranja i recesije u eurozoni, euru pozicija na svjetskom tržištu slabi, on sve manje opravdava naslov nove svjetske rezervne valute, a u općoj nestabilnosti potražnja se opet »seli« ka »starim« valutama s dugom tradicijom koje se percipiraju kao »utočište u moru nestabilnosti«. Slikovito, Švicarska profitira na nestabilnosti Europske unije i njene mlade valute.

Analitičar Raiffeisen banke Hrvoje Dolenc ističe da u kratkom roku nema opasnosti od jačanja franka, dapače, do

Kod dugoročnih kredita, na 15 ili više godina, očekivano jačanje franka moglo bi stvoriti velike kumulativne troškove za korisnike kredita vezane za tu valutu, ističe Hrvoje Dolenc, analitičar RBA
• Domet HNB-a je vrlo ograničen jer se tečaj formira posredno - preko eura

kraja godine očekuje se i njegovo neznatno slabljenje. Međutim, kod dugoročnih kredita, na 15, 20 ili više godina, očekivano jačanje franka moglo bi stvoriti velike kumulativne troškove za korisnike kredita vezane za tu valutu. Preporuka građanima jest da prije uzimanja kredita ne gledaju samo na visinu kamatne stope, već u obzir svakako uzmu tečajni rizik, pogotovo kod valuta na čije kretanje HNB nema utjecaja i naročito pri dugoročnim kreditima jer - što duži rok, to veći tečajni rizik.

Avantura tržišta

S obzirom na to da HNB održava tečaj kune prema euru u rasponu 7,20 do 7,70, naši građani nisu navikli na izrazite oscilacije u obročnom plaćanju »uobičajenih« kredita vezanih za euro. Stoga isto ponašanje očekuju i od odnosa kune i franka. No, to su dvije potpuno različite priče. Koliko god HNB poricao, a ovim upozorenjem to de facto priznaje, kretanje tečaja kune u suštini je administrativno i predvidljivo. U slučaju pak stranih valuta izvan eurozone, na njihov tečaj iz naše perspektive utječe tržište, ponuda i potražnja, pa onaj tko se upusti u tu avanturu, bilo da uzima kredit ili šteti, mora znati da na tečaju može dobiti, ali i - izgubiti.

Koliko je tečaj švicarskog franka volatilan? Dolenc ističe da najviše oscilira vrijednost japanskog jena pa uzimanje kredita u toj valuti također uključuje rizik, tim više što se očekuje njeno jačanje. Nakon jena, na rang-listi volatilnosti slijedi dolar, a tek se onda može navesti švicarski frank. Što se tiče dolara, Dolenc veli da se u pravilu očekuje njegovo slabljenje, no to ovisi o nizu čimbenika pa se ne može dati jednoznačna ocjena.

Prva je u Hrvatskoj s kreditima u »švicarcima« na proljeće prošle godine počela Erste banka, potom Hypo, a onda su im se, iako su ih u početku kritizirale, pridružile i ostale

banke - Zagrebačka, Privredna, Raiffeisen, Volksbanka. Pretežito je riječ o stambenim kreditima, mada neke banke plasiraju i autokredite u CHF.

Kamatna razlika oko dva posto

Niža kamata na kredite u švicarskim francima u odnosu na kredite vezane uz euro posljedica je jeftinijih izvora fra-

naka na međunarodnom tržištu. Danas je kamatna stopa na stambene kredite u švicarskim francima u domaćim bankama u prosjeku 1,5-postotna poena niža od kamate na stambene kredite u eurima. U Zabi najniža kamata na stambene kredite u »švicarcima« iznosi 4,50 posto, a u eurima 5,90 posto; u PBZ-u 4,15 posto u CHF i 5,50 posto u eurima; u

Erste 4,50 posto u CHF i 6,15 posto u eurima; u RBA 4,50 posto u CHF i 6,35 posto u eurima; u Hypo 3,99 posto u CHF i 6,10 posto u eurima, a u Volksbanci 4,60 posto u CHF i 5,90 posto u eurima.

Razlika u kamatama na kredite s valutnom klauzulom vezanom na švicarske franke i eure kreće se, dakle, u rasponu od 1,3 do 2,0 postotna poe-

na. Autokrediti u švicarskim francima odobravaju se u prosjeku uz kamatnu stopu od 5,5 posto, a u eurima uz 7,45 posto, dakle s dva postotna poena razlike. Budući da hrvatski građani prilikom odabira kredita odlučuju najviše na temelju visine kamatne stope, jasno je zašto su krediti u švicarskim francima u kratkom roku doživjeli veliku popularnost.

Najniže kamate na stambene kredite

Banka	CHF	EUR
Zaba	4,50	5,90
PBZ	4,15	5,50
Erste	4,50	6,15
RBA	4,50	6,35
Hypo	3,99	6,10
Volks	4,60	5,90